

odsluženje vojnog roka. God. 1940. je položio ispit za rezervnog sanitetskog oficira. Iste godine na Hirurško-urološkoj klinici Medicinskog fakulteta u Beogradu kod prof. dr Leona Kojena počeo je specijalizaciju hirurgije i urologije. U februaru mesecu 1941. god. mobilisan je na Ohridsko jezero i Jugoslovensku ratnu mornaricu. Posle kapitulacije Jugoslavije sa grupom mlađih oficira prelazi u Grčku gde stupa u njihov pokret otpora. Zarobljen je na Peloponezu pa prebačen u logor u Korint, a kasnije u Solun. Zarobljeništva se oslobodio begstvom iz voza prilikom transporta za Nemačku. Od maja 1943. god. nalazi se u NOB radeći kao hirurg do kraja rata, a od 1943. god. nalazi se na dužnosti načelnika Hirurškog odeljenja Armijske bolnice u Bitolju. Dana 22. III 1946. god. polaže specijalistički ispit iz hirurgije sa urologijom pred Komisijom pri Ministarstvu zdravlja NR Srbije, sastavljenom od profesora Medicinskog fakulteta u Beogradu. To je prvi specijalistički ispit održan u FNRJ. Maja meseca iste godine prelazi u Skoplje u Glavnu armijsku bolnicu V armije te pri Hirurškom odeljenju formira i Urološko odeljenje. To je prvo Urološko odeljenje osnovano u Makedoniji. God. 1947. je demobilisan sa činom kapetana I klase, te prelazi na rad na Hirurško-urološko odeljenje budućeg Medicinskog fakulteta u Skoplju.

2. II 1948. god. ženi se mr. farm. Dubravkom, zajedno napuštaju Skoplje i sele se u Novi Sad. Na Hirurškom odeljenju Glavne pokrajinske bolnice u Novom Sadu obrazuje prvo Urološko odeljenje u Vojvodini kao jedini urolog u Vojvodini. God. 1951. nakratko se seli u Zrenjanin, gde takođe obrazuje prvo Urološko odeljenje Bolnice u Zrenjaninu, da bi iste godine po potrebi službe bio raspoređen u Kragujevac za načelnika Urološkog odeljenja. U Sombor dolazi 1960. god. gde takođe obrazuje Urološko odeljenje i na dužnosti načelnika ostaje do penzionisanja 1981. god.

U toku svog dugogodišnjeg specijalističkog staža kao vrstan hirurg — urolog i pedagog izškolovalao je desetine urologa. Osnivač je Naučnog društva za istoriju zdravstvene kulture Vojvodine, a bio je i član Naučnog društva za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije (sada Saveza). Svoje bogato iskustvo prenosio je nesebično na mlade. Objavio je preko 200 publikacija iz urologije, hirurgije i istorije zdravstvene kulture u jugoslovenskim, evropskim i američkim časopisima.

Kao urologa i istoričara zdravstvene kulture cenili su ga širom Jugoslavije. Bio je član Društva lekara Vojvodine i Udruženja urologa Jugoslavije. Kao priznanje za stručni i naučni rad primljen je u Internacionalno društvo urologa čije je sedište u Parizu. Za svoj dugogodišnji rad, pored ostalih nagrada, 1970. god. dobio je i najdražu nagradu, Oktobarsku nagradu grada Sombora.

Završio se jedan bogat plodan život iza koga je pokolenjima ostalo mnogo više nego što izgleda da se u jednom životu može stvoriti.

I zato neka prim. habil. dr Kostu Popova večno prate sećanja njegovih kolega sa kojima je neumorno radio na poljima medicinskih nauka — hirurgije, urologije, i istorije zdravstvene kulture.

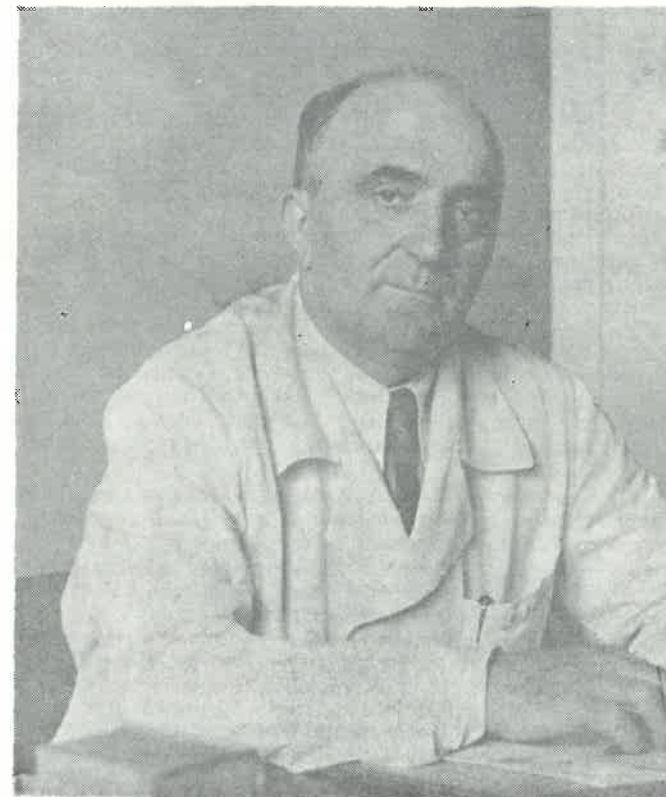
Prim. dr Predrag DEVIĆ

In memory
UDC (614.253)

PROF. DR MED. STANISLAV BUKUROV
(19. VII 1905 — 11. XI 1985)

Premинуo je 11. XI 1985. god. naš redovni član prof. dr Stanislav Bukurov, redovni član Medicinske akademije, dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti, profesor Hirurgije Medicinskog fakulteta u Beogradu.

Stanislav Bukurov je rođen 19. VII 1905. god. u bivšem Velikom Bečkereku, potom bivšem Petrovgradu, sadašnjem Zrenjaninu, u siromašnoj mnogočlanoj porodici. Darovitost i marljivost malog Stanislava, ogledala se već u prvim godinama osnovne škole, kada je izazivao divljenje svog učitelja, zbog svoje bistrine i vrednoće. Kad je završio osnovnu školu, otac ga je upisao u klasičnu gimnaziju u Bečkereku. Kao odličan đak u gimnaziji, davao je privatne časove đacima iz bogatijih kuća, koji su bili slabiji đaci. Na taj način pomogao je i svojoj braći i sestrama (imao je dva brata i dve sestre) da i oni pohađaju gimnaziju. 1924. god. završava maturu sa odličnim uspehom (oslobođen je kao odličan učenik polaganja mature).

Prof. dr Stanislav Bukurov

Po završetku srednje škole dolazi u Beograd i upisuje se na Medicinski fakultet.

Da bi mogao da nastavi studije, morao je da produži sa davanjem časova đacima sa slabim uspehom, te je na taj način sebi omogućio da može da kupuje knjige i plaća stan i hranu. Pored toga, svog brata Svetozara takođe je morao da pomaže na studijama, što mu je otežavalo život.

Kao mlad student radio je kao asistent-demonstrator na Anatomskom institutu Medicinskog fakulteta kod prof. dr Nika Miljanića, poznatog hirurga i anatoma, koji je Bukurova jako cenio i voleo. Dodeljena mu je bila skromna soba za stan na mansardi Anatomskog instituta. Rad kao anatoma asistenta kod prof. dr Miljanića, omogućio je Bukurovu, da stekne solidno znanje iz anatomije, kao baze hirurgije.

1937. god., posle perioda volonterskog rada na Hirurškoj klinici postao je ukazni asistent na Katedri hirurgije, kod prof. dr Milivoja Kostića, vrsnog hirurga, čije simpatije takođe brzo osvaja. 1946. god. postaje docent, 1955. vanredan profesor a 1960. god. redovan profesor Medicinskog fakulteta za predmet Hirurgiju.

Po rečima prof. Ljubiše Rakića „Počev od anatomokliničkih radova u prvim danima po završetku studija, on daje značajne doprinose u mnogim hirurškim i medicinskim oblastima i injicira nove pravce i metode, koji do tada nisu postojali ne samo u našoj medicinskoj praksi, već i u svetu, kao što su oblast vaskularne hirurgije, vagotomija u lečenju ulkusa želuca i dvanaestopalačnog creva i dr.”

Prof. Bukurov je dao značajan doprinos u više oblasti hirurgije. Bio je majstor u oblasti abdomenske hirurgije, jedan od kreatora savremene reanimacije u hirurgiji, dao veliki doprinos u dijagnostici i terapiji štitne žlezde, uveo splenektomiju kod krvnih bolesti, i dr. Naročito je pokazivao veliko interesovanje i pridavao značaj izučavanju poljoprivrednog traumatizma, čemu je takođe on dao svoj veliki doprinos. Kao odličan stručnjak, prof. Bukurov je jedan od onih koji su stekli veliki hirurški renome ne samo u nas već i van naše zemlje.

Na zavidnoj visini je bila i njegova pedagoška vrednost. On je 38 godina bio nastavnik Hirurgije na Medicinskom fakultetu. Umeo je da pridobije pažnju i izazove interesovanje svih slušalaca, kako studenata, tako i lekara. Svi su ga rado slušali i cenili kao jednog od retko sposobnih predavača ovoga predmeta. Razvoj Medicinskog fakulteta u Beogradu tražio je velika pregnuća i inicijative kao i organizacijske sposobnosti, što je sve ispoljavala ličnost prof. Bukurova. Kao da je našao sebe u svojstvu učitelja generacija. U stvari on je i bio učitelj brojnih generacija studenata i lekara.

Prof. Bukurov je bio ne samo vrstan stručnjak svoje oblasti, već i poznat i priznat naučnik zainteresovan šire za pitanja kulture i naše istorije. On je bio redovan član Naučnog društva za istoriju zdravstvene kulture Srbije i Naučnog društva za istoriju zdravstvene kulture Jugoslavije (sada Saveza).

Kao poliglota i znalac evropskih jezika, nije mu bilo teško da bude stalno u kontaktu sa svim svetskim i savremenim zbivanjima i dostignućima u medicini uopšte, a posebno u njegovoj užoj struci. Njegovi stručni i naučni članci, nalaze se u mnogim našim i stranim stručnim i naučnim časopisima. Njegovi radovi se citiraju u stranim časopisima i udžbenicima, a njegovi metodi u hirurgiji dobili su vidno mesto i u stranim udžbenicima i časopisima, što je doprinelo da se vrednost naše hirurgije i hirurška tehnika afirmišu i van naše zemlje.

Čovek izuzetne sposobnosti i marljivosti, prof. Bukurov je bio i pisac važnih medicinskih knjiga. Tako je napisan udžbenik „Hirurgija”, pod redakcijom njegovom i prof. Save Petkovića, obimno delo koje je doživelo više izdanja.

Jedan je od saradnika „Medicinskog leksikona” i „Lekarskog priručnika”. Isto tako je bio saradnik i u mnogim časopisima, gde je izlagao svoja stručna saznanja i bio rado čitan, kao jedan od velikih medicinskih autoriteta.

Prof. Bukurov je za svoj rad stekao brojna priznanja. Tako je bio dopisni član Srpske akademije nauka i umetnosti, a posmrtno kao jedini sa Medicinskog fakulteta bio predložen za redovnog člana Akademije. Bio je izabran za člana Hirurške akademije Francuske, člana Udruženja francuskih hirurga, Internacionalnog hirurškog društva, Društva pariskih hirurga, Balkanske medicinske Unije, i drugih. Bio je i šef katedre Hirurgije 1967—1969. god., kao i predsednik Udruženja nastavnika Medicinskog fakulteta u Beogradu. Nagrađen je zajedno sa prof. Petkovićem za udžbenik „Hirurgija” Oktobarskom nagradom grada Beograda 1974. god., odlikovan je Ordenom zasluga za narod i dobio niz drugih stručnih i društvenih priznanja.

U njegovom mestu Jarkovcu, Zdravstveni dom nosi njegovo ime, a pred zgradom će se postaviti njegova bista od bronzne.

U jednom dužem feljtonu objavljenom u listu „Politika”, pominje se prof. Bukurov, kao čuveni hirurg. Nikola Vitorović piše: „Tu, u krugu od tridesetak kilometara, u ravnici banatskoj, četiri poznata slavna imena, ljuljala su se u kolevkama: Uroš Predić u Orlovatu, Mihajlo Pupin u Idvoru, a Milan Jovanović „Morski” i Stanislav Bukurov u Jarkovcu.”

Svi oni koji su imali prilike da budu bliski sa njim mogli su dobro da uoče, koliko je prof. Bukurov bio jedna izuzetna ličnost, koja je bila verzirana u raznim oblastima opšte kulture. Biti u društvu sa njim, značilo je provesti nezaboravne časove u vedrim i poučnim razgovorima koji su izazivali prijatno raspoloženje. Iako iz ravnog Banata, on je bio temperamentne prirode i svoje poglede vatreno branio i bio strogo principijelan u njihovom sprovođenju. Njegova obimna i raznovrsna biblioteka, njegov ponos i najveće blago koje je stekao u toku svoga plodonosnog života, pomogla mu je da bude jedna svestrano obrazovana ličnost, a on sam da bude jedna živa enciklopedija znanja.

Kada se 11. XI 1985. god. ugasio život prof. Bukurova, po njegovoj izričitoj želji, njegova smrt je objavljena tek posle sehrane obavljene skromno u njegovom rodnom selu Jarkovcu, kako je on to još za života tražio. Izostao je ceremonijal koji bi se obavio da je pogreb obavljen u Beogradu. Pogreb je protekao prema zavetu pokojnika porodici, da sem njih i najbližih prijatelja, niko ne prisustvuje sahrani, koja treba da se obavi u njegovom selu. On je tako sahranjen pored grobova svojih roditelja, sestara i braće, kako je i zahtevao.

No njegove mnogobrojne prijatelje, koje je imao u svom voljenom Jarkovcu i okolini, nije moglo ništa da spreči, da dođu i odaju poslednji pozdrav i poštu svom voljenom i poštovanom zemljaku. Tako i pored njegove želje da se sahrana obavi skromno i bez pompe, narod mu je spontano priredio i odao priznanje, koje se manifestovalo masom građana postrojenih sa obe strane puta glavne ulice sela, sa mnogim vencima i buketima cveća, kao i pratnjom do groblja od velikog broja stanovnika sela i okoline. Govori kao i uplakana i tužna lica svedočila su o iskrenom i veličanstvenom ispraćaju ovog istaknutog trudbenika struke i nauke.

Neka je slava i hvala prof. dr Stanislavu Bukurovu, čoveku, drugu, prijatelju, kolegi, lekaru, stručnjaku, naučniku i pedagogu, koji je zadužio svoj narod radom i delom, za koje mu je narod uzvratilo najvećim darom — svojom ocenom njegovog rada, svojim velikim poštovanjem i ljubavlju.

Prim. dr Miša SUBOTIĆ i
prof. dr Slobodan ĐORĐEVIĆ